

Resvaneundersökning 2020

Genomförd bland anställda på Region Gotland som en del av projektet Hållbara transporter

Innehåll

Bakgrund	3
Reserådgivning.....	3
Om er 2 208 som har svarat	4
Arbetspendling	5
Val av färdmedel	5
Drivmedel	5
Kollektivtrafik	6
Möjligheter till att minska utsläppen	6
Tjänsteresor	7
Val av färd sätt.....	7
Ärende i tjänsten	7
Möjligheter till att minska utsläppen	8
Checklista för ett mer hållbart resande	9

Bakgrund

Hållbara transporter är ett projekt som drivs av Länsstyrelsen Gotland i samverkan med Region Gotland. Projektet finansieras främst av Europeiska Regionala Utvecklingsfonden samt Regionen Gotlands medel för regional tillväxt. Syftet med satsningen är att bidra till uppfyllandet av Sveriges 2030-mål, att minska utsläppen från transportsektorn med 70 procent. I projektet ingår bland annat att genomföra informationsinsatser riktade till både utförare och beställare av transporter, att organisera erfarenhetsutbyte mellan aktörer och att se över möjligheter för en mer hållbar arbetspendling.

Inom ramen av projektet genomfördes juni 2020 en resvaneundersökning bland Region Gotlands anställda. Av Region Gotlands 5 617 medarbetare svarade 2 208, vilket ger en svarsfrekvens på 39 procent. Syftet med undersökningen var att ta reda på hur anställda inom Region Gotland reser i tjänsten men även till och från jobbet. En strategisk klimatanalys av resvanorna och tjänsteresorna gjordes i form av en CERO-analys (*Climate and Economic Research in Organisations*). Då Region Gotland genomfört en CERO-analys 2012 samt en uppföljning 2015 går resultatet att jämföra och sätta i förhållande för att se om utveckling har skett. Enkäten var utformad så att medarbetarna ombads beskriva sin normala resandesituation innan tiden för COVID-19. Men eftersom pandemin var högst aktuell i juni 2020 märks den mer eller mindre av i vissa delar, inte minst i frågor kopplade till distansarbete.

Reserådgivning

Reserådgivning är en satsning inom projektet Hållbara transporter. Tjänsten fokuserar på arbetspendling och erbjuder arbetsplatser på Gotland och deras anställda möjlighet till reserådgivning för att etablera nya, hälsosamma och hållbara resvanor.

Reserådgivarna:

- Coachar och agerar kunskapsstöd
- Inspirerar och kommer med goda exempel
- Kartlägger nuläget till exempel genom en resvaneundersökning

På de följande sidorna kommer utvalda delar av CERO-analysen presenteras utifrån reserådgivarens perspektiv. CERO-analysen finns i sin helhet tillgänglig i Region Gotlands diarium.

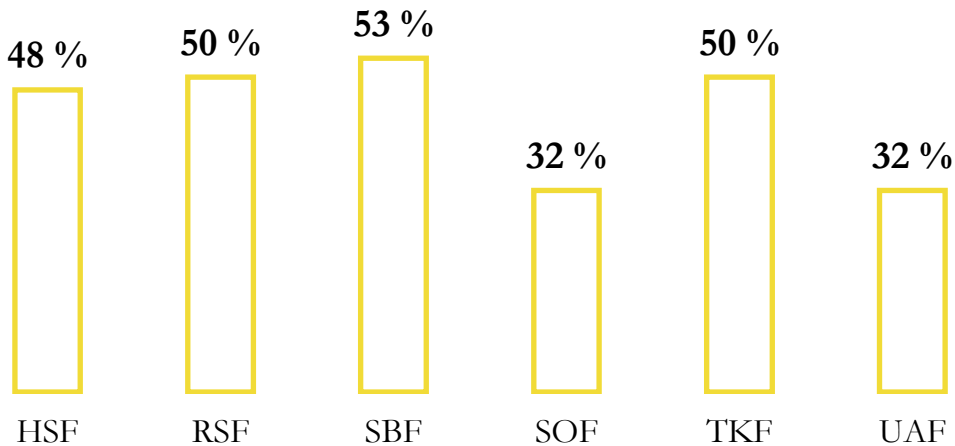

En bra idé är att bjuda in reserådgivaren till er arbetsplats. Tillsammans med arbetsplatsen ser reserådgivaren på vad ni kan göra för att resa mer hållbart – både i tjänsten samt till och från arbetet. Alla arbetsplatser har olika förutsättningar för att genomföra åtgärder för ett hållbart resande. Reserådgivningen utgår därför från just era förutsättningar - det viktigaste är att vi tillsammans påbörjar arbetet!

För att ta del av reserådgivning kontakta reseradgivning@gotland.se

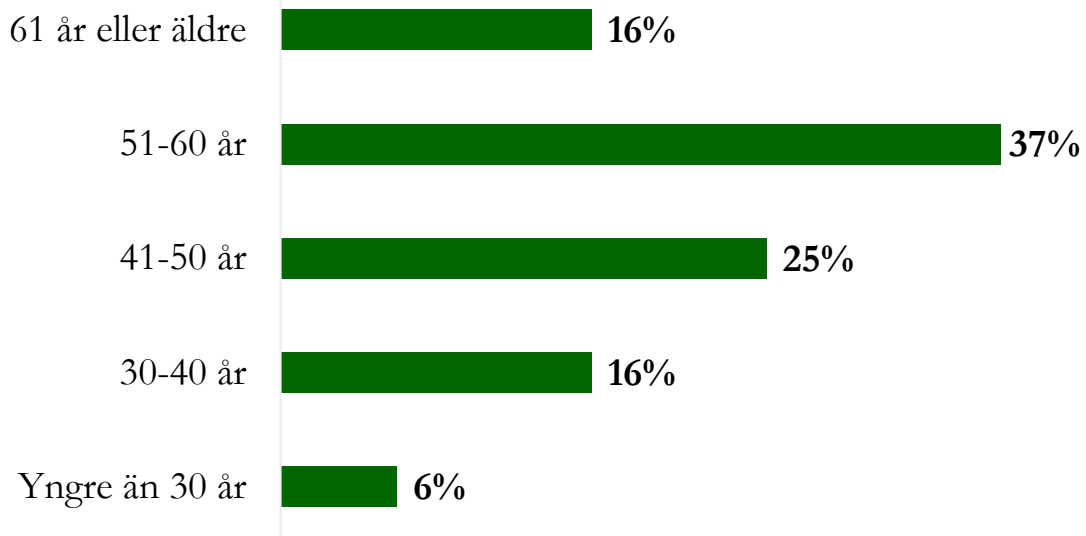
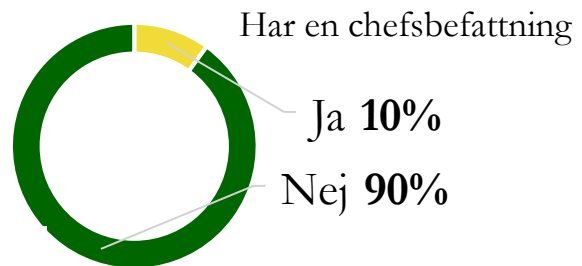
Om er 2 208 som har svarat

Svarsfrekvens på de olika förvaltningarna

Kvinna	75 %
Man	23 %
Vill ej uppge	3 %

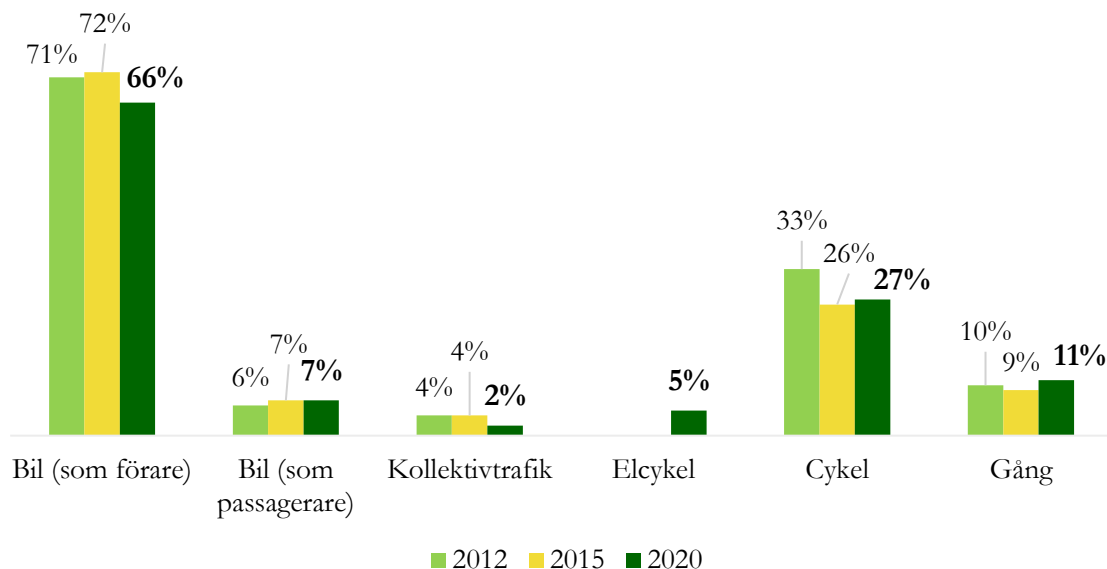
Av Region Gotlands 5 911 tillsvidareanställda är 77 procent kvinnor och 23 procent män (från Region Gotlands årsredovisning 2019)

Arbetspendling

Andelen medarbetare som tar bilen till arbetet har minskat sedan förra mätningen. Det samma gäller andelen totalt resta kilometer med bil som också har minskat (- 4 procent). Detta i kombination med att fler cyklar (elcykel inräknat) innebär att utsläppen från arbetspendlingen inom Region Gotland har minskat. Region Gotlands utsläpp från arbetspendling har minskat med 23 procent per capita. Totalt genereras ca **4 800 ton CO₂** utsläpp av pendlingsresandet till och från arbetsplatserna inom Region Gotland.

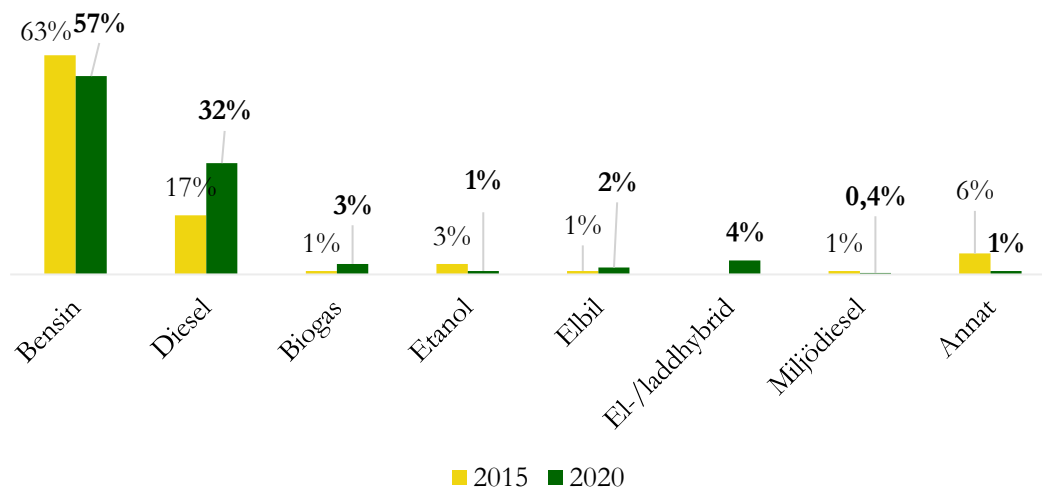
Val av färdmedel

Färdmedelsfördelning. Tabellen visar ett urval av valda färdmedel. Observera att andelen medarbetare inte summerar till 100 procent i och med att en del av personalen använder flera färdmedel under en arbetsvecka.

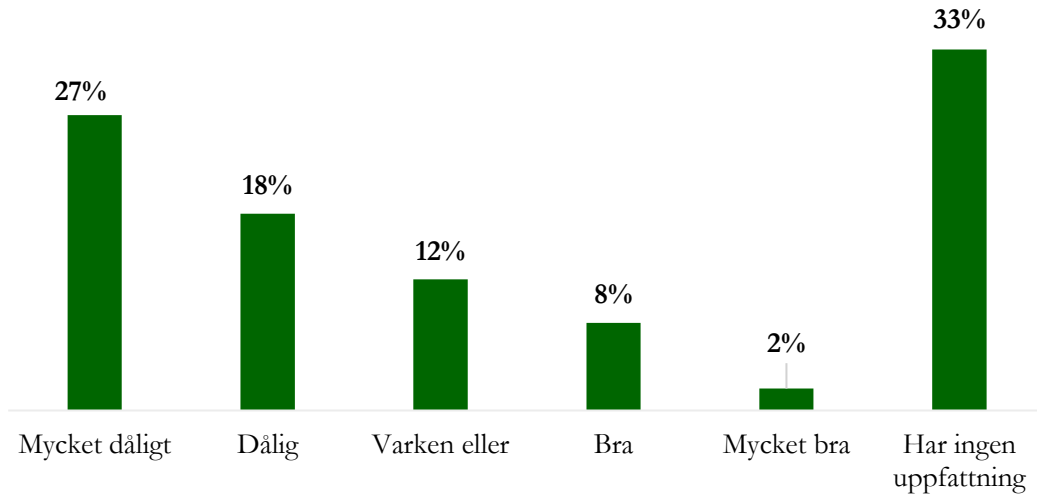
Drivmedel

Undersökningen visar en minskad användning av bensin som drivmedel, från 63 procent (2015) till 57 procent (2020). En viss överflyttning har skett till användning av biogas, elbilar och laddhybrider. Den största överflyttningen har dock skett från bensin till diesel. Jämfört med 2015 anger 15 procent fler att de numera tankar med diesel.

Kollektivtrafik

Undersökningen visar att 4 procent av medarbetarna reser med kollektivtrafiken till och från arbetet. Oavsett bostadsort, tycks medarbetarna se ett behov av förbättrad kollektivtrafik. Förbättrad kollektivtrafik är enligt medarbetarna det som skulle förmå flest att överväga att avstå från att använda bilen till arbetet.

Tabellen visar svarsfördelningen på frågan: **Hur upplever du tillgången till kollektivtrafik för din resa till och från arbetet?**

Möjligheter till att minska utsläppen

Undersökningen visar att 25 procent av bilisterna som reser fem dagar i veckan har under fem kilometer till arbetet. Om dessa skulle lockas välja mer hållbara transportmedel skulle Region Gotland kunna minska sina utsläpp ytterligare. På frågan om vad som skulle få medarbetaren att avstå från att använda bilen till arbetet svarar cirka en tredjedel **förbättrad kollektivtrafik.**, 9 procent **restid som arbetstid** och 6 procent **bättre och säkrare cykelbanor till arbetet.**

En tredjedel svarar att inget skulle få dem att avstå att ta bilen till arbetet. När det kommer till våra resvanor har det visat sig att vanebilism är mer fast än vanor kring andra färd sätt. Att en vana är svår att bryta beror också på att vi försvarar vårt beteende, så kallad kognitiv dissonans. Vi måste tycka det vi gör är bra och försvarar därför vårt bilresande som det bästa och mest nödvändiga för oss. För att kunna åstadkomma en långsiktig förändring av arbetspendlingsvanorna behöver arbetsplatsen aktivt främja mer hållbara alternativ. På sidan 9 ges flera förslag på åtgärder som främjar hållbart resande.

Tycker du att din arbetsgivare ska arbeta för att sänka utsläppen från personalens arbetspendling?

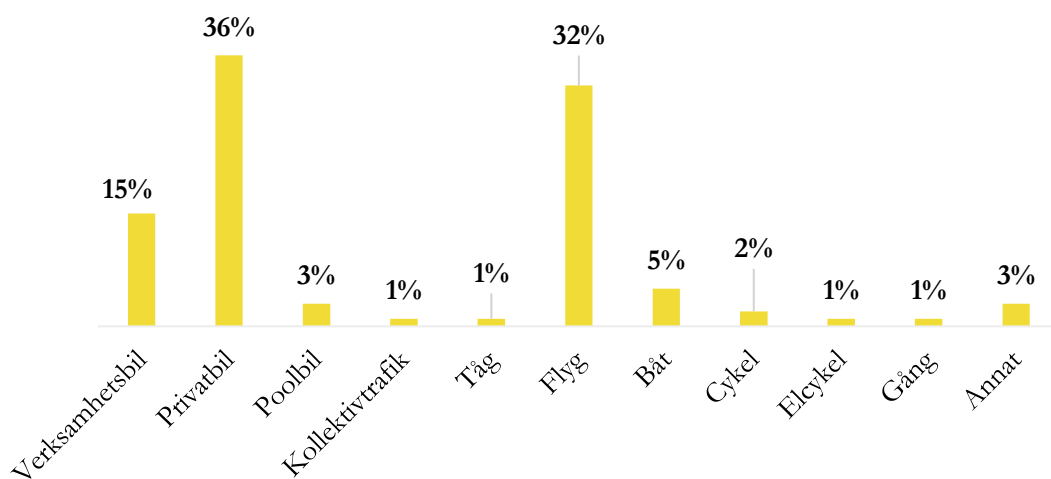
Ja	59 %
Tveksam	32 %
Nej	9 %

Tjänsteresor

Utöver att resa till och från vår arbetsplats sker även resor inom tjänsten. Region Gotlands tjänsteresor har bedömts utifrån uppgifter från Regionens administrativa system kompletterat med uppgifter från Regionens leverantörer av resetjänster. Reslängder, kostnader och utsläpp avser resor gjorda under 2019. Region Gotlands utsläpp från tjänsteresor har sedan den senaste mätningen för fem år sedan minskat med 31 procent. Totalt genereras ca **1 784 ton CO₂** utsläpp av tjänsteresorna inom Region Gotland.

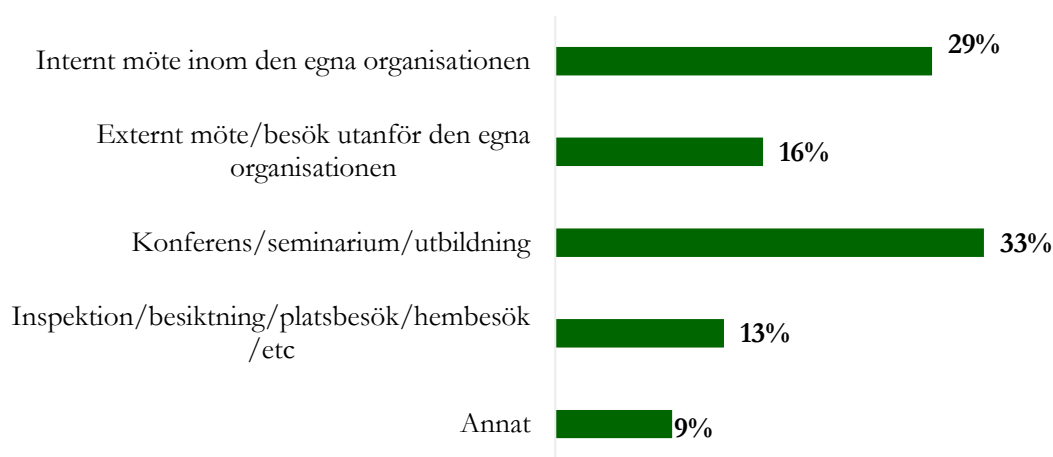
I resvaneundersökningen som gjordes i juni 2020 svarade 53 procent att de inte gör några resor i tjänsten. Av de som gör resor i tjänsten svarar 59 procent att den senaste tjänsteresan gjordes lokalt inom regionen, 39 procent utanför regionen (men fortfarande inom Sverige) och 2 procent utanför Sverige.

Val av färdstätt

Vid resa med bil i tjänsten svarar 44 procent att de aldrig använder bilarna i organisationens bilpool. 12 procent uppger att de alltid använder bilarna i bilpoolen. 17 procent tillhör ett arbetsställe som saknar bilpool. När det kommer till längre tjänsteresor bokar 75 procent dessa resor genom avtalad resebyrå.

Ärende i tjänsten

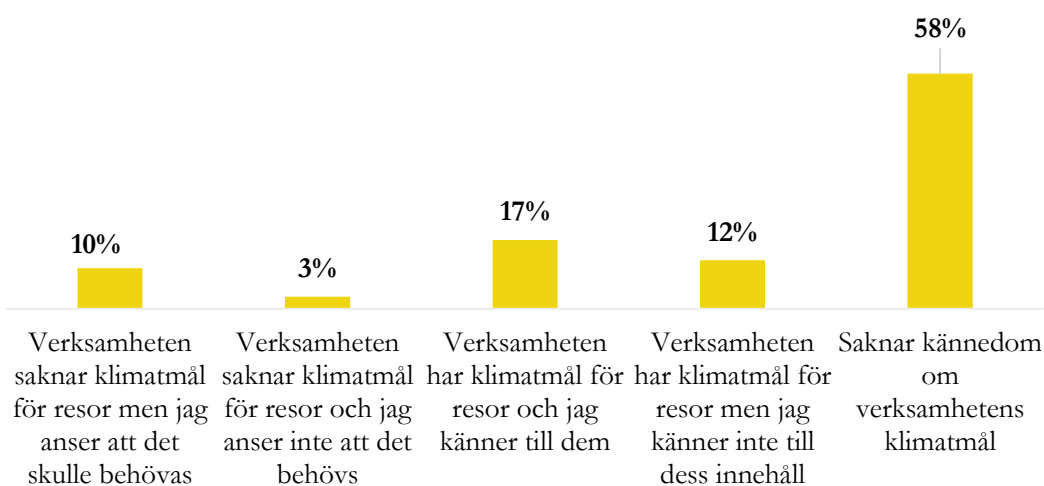
Möjligheter till att minska utsläppen

I undersökningen ställdes frågan om den senast genomförda tjänsteresan skulle kunna ha ersatts med ett resfritt möte (videokonferens, webbmöten, telefonkonferens). Av de som genomfört en tjänsteresa under senaste året svarade 26 procent ja på den frågan. När samma fråga ställdes 2015 svarade 8 procent ja. Andelen medarbetare som tidigare aldrig deltagit i möten via videokonferens eller webb har sjunkit med 65 procent sedan mätningen 2015. En stor förändring har därmed skett i användandet av resfria möten inom Region Gotland, och sannolikt kommer denna utveckling fortskrida med anledning av de förändrade vanor som pandemin leder till.

Resfria mötesformer är ett ekonomiskt och utsläppsvänligt alternativ till tjänsteresor. Att i högsta möjliga mån ersätta fysiska tjänsteresor med resfria möten är en policyfråga, i synnerhet för Region Gotland med sitt geografiska läge. En **mötes- och resepolicy** som är förankrad i organisationen skapar förutsättningar för ett hållbart resande. I en mötes- och resepolicy anges styrande principer som bland annat säkerställer att bokning av resor sker med avtalad resebyrå (vilken i sin tur helst är upphandlad utifrån hållbarhetskrav) eller att bilpoolens klimatsmarta bilar används framför en bensindriven privatbil. I Regionens **Personalhandbok** finns riktlinjer för resor i tjänsten.

Upplever du att det finns potential att effektivisera resorna i tjänsten (till exempel genom att samåka eller fler resfria möten)?

Ja	58 %
Tveksam	26 %
Nej	16 %

Tabellen visar svarsfördelningen på frågan: **Vilka av följande påståenden stämmer med din uppfattning om din arbetsgivare?**

Vad kan er arbetsplats göra redan idag?

Checklista för ett mer hållbart resande

Cykelfrämjande åtgärder

- Det finns tjänstecyklar och hjälmar som kan användas av alla anställda
- Lättillgänglig cykelparkering, gärna väderskyddad och möjlighet till ramlås
- Tillgång till dusch och omklädningsrum för cykelpendlare
- Verktyg för enklare service av cykel, t.ex. pump, skiftnyckel
- Cykelansvarig/cykelinspiratör finns på arbetsplatsen
- Personer i ledande ställning cyklar till och från jobbet och/eller i tjänsten
- Delta i *Cykelvänlig arbetsplats* – läs mer och anmäl er arbetsplats på <http://www.gotland.se/cykelvanlig>

Mötesplanering och tjänsteresor

- Välj i första hand ett resfritt möte
- Överväg plats och tid inför fysiska möten (kan påverka deltagarnas val av transportmedel)
- Kompetenshöjande insatser av digital mötesteknik (lathundar, användartips)
- Gå eller cykla vid tjänsteärenden med korta avstånd
- När vi måste köra bil använder vi oss av organisationens bilar och samåker

Rutiner och systematiskt hållbarhetsarbete

- Vi har hållbart resande som en introduktionspunkt för nyanställda
- Våra administrativa system tillhandahåller miljödata (för uppföljning)
- Uppmuntra flexibla arbetsformer om det är möjligt
- Fortsatt övergång till utsläppseffektiva tjänstebilar
- Vi känner till och agerar i enlighet med reseriktlinjerna